

**Міжнародний гуманітарний університет
Факультет лінгвістики та перекладу
Кафедра педагогіки та психології**

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
НОРМАТИВНА БАЗА ТА ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА У ПСИХОЛОГІЇ**

Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	053 Психологія
Назва освітньої програми	Психологія
Рівень вищої освіти	другий (магістерський) рівень вищої освіти

Розробники і викладачі	Контактний тел.	E-mail
професор кафедри загально гуманітарних наук, доктор політичних наук Кольцов Віталій Михайлович	099-792-88-69	vitaliikoltsov77@gmail.com

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Навчальна дисципліна «**Нормативна база та професійна етика психолога**» в структурно-логічній схемі освітньо-професійної програми підготовки фахівців за другим (магістерським) ступенем вищої освіти належить до циклу основних дисциплін. Етика вищої школи, цінності, що лежать в основі її наукової та освітньої діяльності, принципи та правила взаємовідносин в кожному навчальному закладі, у викладацьких колективах, у взаємостосунках зі студентами є основою здатності академічної корпорації до дієвої саморегуляції та спроможності задовольнити запит суспільства. Пропонований курс спрямований на здобуття студентами етичних основ соціальної роботи як специфічного виду професійної діяльності. В ньому розглядаються основні питання виникнення, становлення, сутності і змісту етики соціальної роботи, її інституціалізації у

вигляді професійного етичного кодексу; розкриті як теоретичні, так і практичні аспекти діяльності соціального працівника з погляду професійної етики й моралі, сутність і зміст його професійного обов'язку.

Мета навчальної дисципліни - надати можливість здобувачам вищої освіти отримати знання щодо розуміння основних морально-етичних цінностей, принципів, норм та категорій, застосування їх в процесі здійснення професійної діяльності, а також формування моральної культури, відчуття відповідальності та обов'язкового дотримання вимог моралі, розкрити систему формування світогляду

Передумовами для вивчення дисципліни. Набуття студентами компетентності з курсу можливе за актуалізації їхніх знань з дисциплін «Теоретико-методологічні проблеми психології», «Загальна психологія», «Педагогіка та психологія вищої школи», «Вікова і педагогічна психологія».

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни «Нормативна база та професійна етика психолога» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність:

Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає застосування теорій та методів психологічної науки, проведення досліджень та здійснення інновацій і характеризується невизначеністю умов і вимог

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК2. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та практичної значущості.

СК5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.

СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

СК14. Здатність до розуміння соціальної політики у сфері прав людини, соціально-психологічної інклюзії та реабілітації.

Навчальна дисципліна «Нормативна база та професійна етика психолога» забезпечує досягнення програмних результатів навчання (ПРН), передбачених освітньою програмою:

ПРН5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

ПРН6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

ПРН9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПРН.12. Розуміння соціальної політики у сфері прав людини, в області забезпечення інклюзивної підтримки та психологічної реабілітації.

ПРН15. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Знати:

- сутність та особливості етики, професійної етики, психологічної та професійної деонтології
- що таке мораль та її специфіку на різних історичних етапах розвитку людства;
- основні трактування базових етичних категорій;
- види, принципи та кодекси професійної етики;
- структуру моралі та моральної свідомості;
- основні етичні проблеми сучасного світу, умови їх виникнення, шляхи подолання;
- особливості морального регулювання суспільних відносин, що виникають під час здійснення правниками різних видів професійної діяльності
- понятійно-категорійний апарат етики психолога, функції та принципи;
- проблеми деонтології у діяльності психолога та етичні аспекти роботи соціальних служб.
- нормативно-правове регулювання діяльністю психолога
- законі та підзаконних актів щодо здійснення професійної діяльності психолога
- правове регулювання надання психологічних послуг населенню.

Вміти:

- оцінювати дії і події повсякденного життя з позицій добра і зла;
- використовувати принципи професійної етики в процесі своєї професійної діяльності;
- виявляти, аналізувати та розв'язувати конкретні проблеми етичного характеру, що виникають у роботі психолога;
- аналізувати конкретні життєві ситуації на предмет визначення наявності чи відсутності порушення норм професійної етики та моралі, пропонувати варіанти вирішення ситуації, оперуючи правовими та іншими соціальними нормами;
- застосовувати на практиці одержані теоретичні знання щодо правового та нормативного регулювання відносин в різних життєвих ситуаціях;
- самостійно вирішувати практичні завдання, використовуючи положення відповідних нормативно-правових актів;
- правильно визначати обсяг прав та обов'язків студента вищого навчального закладу, визначати правовий механізм їх реалізації в конкретних освітянських правовідносинах

Навички:

- оволодіння законами, нормами і прийомами професійної поведінки;
- спілкування з клієнтами, викликати у них довіру, повагу, прагнення до співпраці;
- виконання норми етикету та здатність вирішувати етичні дилеми.
- застосування в професійній діяльності «Етичного кодексу психолога»;

3. ОБСЯГ ТА ОЗНАКИ КУРСУ

Загалом		Вид заняття (денне відділення / заочне відділення)			Ознаки курсу		
ЄКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття	Самостійна робота	Курс, (рік навчання)	Семестр	Обов'язкова / вибіркова
3	90	14/ 6	16/ 6	60 / 78	1	1	Обов'язкова

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	усього	денна форма			усього	Заочна форма		
		у тому числі				у тому числі		
		лекц.	прак	сам. роб.		лекц.	прак	сам. роб.
Тема 1. Документи, що регламентують роботу практичного психолога.	10	2	2	6	10	-	-	10
Тема 2. Принципи, завдання та функції психологічного забезпечення професійної діяльності	13	2	2	9	16	2	2	12
Тема 3. Законодавчі акти України про соціально-психологічну службу. Міжнародні та регіональні документи про права людини	13	2	2	9	12	-	2	10
Тема 4. Етичні традиції у розвитку й становленні соціально-психологічної роботи в Україні	13	2	2	9	14	2	2	10
Тема 5. Система етичних принципів у роботі психолога.	13	2	2	9	14	2	-	12
Тема 6. Професійно-етичний кодекс психолога.	13	2	4	7	12	-	-	12
Тема 7. Етичні проблеми окремих напрямів діяльності психолога	15	2	2	11	12	-	-	12
Усього годин	90	14	16	60	90	6	6	78
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ – ЗАЛІК								

5. ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ / ОБЛАДНАННЯ

Студенти отримують теми та питання курсу, основну і додаткову літературу, рекомендації, завдання та оцінки за їх виконання як традиційним шляхом, так і з використанням університетської платформи он-лайн навчання на базі Moodle. Окрім того, практичні навички у пошуку та аналізу інформації за курсом, з оформлення індивідуальних завдань, тощо, студенти отримують, користуючись університетськими комп'ютерними класами та бібліотекою.

6. ПИТАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	<p>Тема 1. Документи, що регламентують роботу практичного психолога.</p> <p>1. Нормативна база, що регламентує діяльність. 2. Документи, що регламентують роботу практичного психолога. 3. Психологічне забезпечення сучасного фахівця. 4. Положення про психологічну службу. 5. Етичний кодекс психолога.</p>	2	-
2	<p>Тема 2. Принципи, завдання та функції психологічного забезпечення професійної діяльності.</p> <p>1. Основні завдання діяльності психологічної служби: надання психологічної допомоги особам різних цільових груп у складних життєвих ситуаціях; 1. Психологічна просвіта: формування потреб у психологічних знаннях; ознайомлення з основами психології; 3. Підвищення психологічної компетенції працівників; психологічний супровід осіб різних цільових груп; 4. Психологічний супровід розвитку особистості 5. Здійснення психопрофілактики, адаптації; моніторинг актуальних соціально – психологічних проблем середовища та своєчасне реагування на них.</p>	2	2
3	<p>Тема 3. Законодавчі акти України про соціально-психологічну службу. Міжнародні та регіональні документи про права людини</p> <p>1. Основні положення Концепції про Національну систему соціально-психологічної служби України 2. Законодавча та правова база діяльності психологічних служб системи освіти, Збройних сил та правоохоронних органів та інших сфер соціальної практики. 3. Документи, які регламентують діяльність соціальної служби для молоді. 4. Забезпечення прав людини як умова її самовдосконалення. 5. Основні групи прав людини, що фіксуються документами ООН: елементарні, громадянські, політичні, економічні права. Хартія про права людини. 6. Регіональні міжнародні документи про права людини. 7. Документи про права дитини. Декларація про права дитини</p>	2	2
4	<p>Тема 4. Етичні традиції у розвитку й становленні психологічної роботи в Україні</p> <p>1. Основні причини етичної регламентації психологічної роботи. 2. Категорії етики психолога: етичні відношення та форми їх існування, етична свідомість, етична дія, професійний обов'язок. 3. Функції етики психологічної діяльності та їх характеристика. 4. Перспективи розвитку етики соціально-психологічної роботи.</p>	2	2
5	<p>Тема 5. Система етичних принципів у роботі психолога</p> <p>1. Принципи. Взаємозв'язок принципів соціальної роботи та принципів етики роботи психолога.</p>	2	-

	2. Етичні принципи роботи психолога 3. Конфіденційність та повага прав клієнта як засади співробітництва психолога та клієнта. 4. Толерантність у діяльності психолога. 5. «Декларація принципів толерантності»		
6	Тема 6. Професійно-етичний кодекс психолога 1. Кодекс: поняття, структура та сутнісне наповнення. 2. Історичні особливості процесу документального оформлення етичного кодексу. 3. Джерела етичних нормативів в роботі психолога. 4. Проблема функціональності та авторитетності етичного кодексу для професійної групи. 5. Моральні норми та правила як основа етичного кодексу психологів. 6. Професійно-етичний кодекс психолога України.	4	-
7	Тема 7. Етичні проблеми окремих напрямів діяльності психолога 1. Етика психологічного консультування і моральні колізії сімейної психології. 2. Етичні особливості психодіагностичної та психокорекційної роботи з дітьми та підлітками 3. Етичні проблеми психотерапевтичної допомоги 4. Етичні питання клінічної психології та психіатрії 5. Етика спілкування з родичами клієнтів 6. Питання етики при викладанні засад сімейної психології в різних аудиторія	2	-
	Всього	16	6

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

До самостійної роботи здобувачів щодо вивчення дисципліни «**Нормативна база та професійна етика психолога**» включаються:

1. Знайомство з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у програмі тем.
2. Опрацювання лекційного матеріалу.
3. Підготовка до практичних занять.
4. Консультації з викладачем протягом семестру.
5. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
6. Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді есе, доповіді, розрахункового завдання.
7. Підготовка до підсумкового контролю.

Тематика та питання до самостійної підготовки та індивідуальних завдань

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Документи, що регламентують роботу практичного психолога. Нормативна база, що регламентує діяльність психолога. Документи, що регламентують роботу практичного психолога. Психологічне забезпечення сучасного фахівця. Положення про психологічну службу. Етичний кодекс психолога.	6	10

	<p>Доповідь/Есе Провести аналіз документа, що регулює діяльність психолога закладу освіти (за вибором здобувача).</p> <p>Практичне завдання Скласти перелік нормативних документів щодо регуляції професійної діяльності психолога</p>		
2	<p>Тема 2. Принципи, завдання та функції психологічного забезпечення професійної діяльності. Основні завдання діяльності психологічної служби: надання психологічної допомоги особам різних цільових груп у складних життєвих ситуаціях. Психологічна просвіта: формування потреб у психологічних знаннях; ознайомлення з основами психології. Підвищення психологічної компетенції працівників; психологічний супровід осіб різних цільових груп. Психологічний супровід розвитку особистості. Здійснення психопрофілактики, адаптації; моніторинг актуальних соціально – психологічних проблем середовища та своєчасне реагування на них.</p> <p>Доповідь/Есе 1. Професіограма психолога та вимоги до особистості психолога. 2. Виробничі функції, типові задачі професійної діяльності психолога та уміння щодо їх вирішення. 3. Види, зміст та форми професійної діяльності психолога. 4 Психологічна просвіта та психологічна профілактика.</p>	9	12
3	<p>Тема 3. Законодавчі акти України про соціально-психологічну службу. Міжнародні та регіональні документи про права людини Основні положення Концепції про Національну систему соціально-психологічної служби України. Законодавча та правова база діяльності психологічних служб системи освіти, Збройних сил та правоохоронних органів та інших сфер соціальної практики. Документи, які регламентують діяльність соціальної служби для молоді. Забезпечення прав людини як умова її самовдосконалення. Основні групи прав людини, що фіксуються документами ООН: елементарні, громадянські, політичні, економічні права. Хартія про права людини. Регіональні міжнародні документи про права людини. Документи про права дитини. Декларація про права дитини</p> <p>Практичне завдання Проаналізувати документи, які регламентують діяльність соціальної служби для молоді</p> <p>Доповідь/Есе 1. Хартія про права людини. 2. Регіональні міжнародні документи про права людини. 3. Документи про права дитини. 4. Декларація про права дитини</p>	9	10
4	<p>Тема 4. Етичні традиції у розвитку й становленні соціально-психологічної роботи в Україні Основні причини етичної регламентації психологічної роботи. Категорії етики психолога: етичні відношення та форми їх існування, етична свідомість, етична дія, професійний обов'язок. Функції етики психологічної діяльності та їх характеристика. Перспективи розвитку етики соціально-психологічної роботи.</p>	9	10

	<p>Доповідь/Есе</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історичні корені й традиції благодійництва. 2. Етичні аспекти благочинної діяльності періоду Київської Русі. 3. Роль християнства у розвитку морально-етичних норм соціальної діяльності. 4. Етичні повчання, кодекси про моральний обов'язок допомоги ближнім. Етика соціальної роботи у 18-19 ст. 5. Етичні проблеми становлення психологічної служби в Україні. <p>Практичне завдання:</p> <p>Навести 3 приклади неетичної поведінки сімейного психолога, аргументувати свою точку зору, визначити оптимальні шляхи вирішення означених ситуацій.</p>		
5	<p>Тема 5. Система етичних принципів у роботі психолога</p> <p>Принципи. Взаємозв'язок принципів соціальної роботи та принципів етики роботи психолога. Етичні принципи роботи психолога. Конфіденційність та повага прав клієнта як засади співробітництва психолога та клієнта. Толерантність у діяльності психолога.</p> <p>Доповідь/есе</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аналіз засадничих статей “Декларації принципів толерантності” (затвердженої ЮНЕСКО), та Декларації про етичні принципи (ухваленої Міжнародною федерацією СП). 2. Основні положення Міжнародної декларації етичних принципів. <p>Практичне завдання:</p> <p>Проаналізувати публічний виступ сімейного психолога на телебаченні або публікацію інтерв'ю з його участю на предмет дотримання норм етики професійної діяльності</p>	9	12
6	<p>Тема 6. Професійно-етичний кодекс психолога</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Кодекс: поняття, структура та сутнісне наповнення. 2. Історичні особливості процесу документального оформлення етичного кодексу. 3. Джерела етичних нормативів в роботі психолога. 4. Проблема функціональності та авторитетності етичного кодексу для професійної групи. 5. Моральні норми та правила як основа етичного кодексу психологів. 6. Професійно-етичний кодекс психолога України. <p>Доповідь/Есе</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Етичні кодекси соціальної роботи за кордоном. 2. Вимоги до особистості та професійної поведінки соціального працівника у контексті професійно-етичного кодексу. <p>Практичне завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Окреслити ознаки маніпулятивного впливу сімейного психолога на клієнта (розбір кейсу) 2. Розробити алгоритм вирішення проблемних ситуацій з урахуванням Етичного кодексу психолога. 	7	12
7	<p>Тема 7. Етичні проблеми окремих напрямів діяльності психолога</p> <p>Етика психологічного консультування і моральні колізії сімейної психології. Етичні особливості</p>	11	12

<p>психодіагностичної та психокорекційної роботи з дітьми та підлітками. Етичні проблеми психотерапевтичної допомоги. Етичні питання клінічної психології та психіатрії. Етика спілкування з родичами клієнтів. Питання етики при викладанні засад сімейної психології в різних аудиторія</p> <p>Доповідь/есе</p> <p>1. Етика проведення досліджень у психологічній практиці</p> <p>2. Особливості надання соціальних, психологічних, соціально-побутових послуг.</p> <p>Практичне завдання:</p> <p>1. Розробити пам'ятку з етики діяльності для роботи сімейного психолога з тяжкохворими або невиліковно хворими та членами їхніх сімей.</p> <p>2. Підготувати доповідь «Професійні деструкції у розвитку сімейного психолога та їхня профілактика»</p>		
Всього	60	78

8. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Робоча програма навчальної дисципліни передбачає наступні види та методи контролю:

Види контролю	Складові оцінювання
поточний контроль , який здійснюється у ході: проведення практичних занять, виконання індивідуального завдання, контрольної роботи; проведення консультацій та відпрацювань	50%
підсумковий контроль , який здійснюється у ході проведення заліку	50%

Методи діагностики знань (контролю)	фронтальне опитування; наукова доповідь, усне повідомлення, індивідуальне опитування; розрахункове завдання; контрольна робота; робота у групах; ділова гра, розв'язання ситуаційних завдань, кейсів, практичних завдань, залік
--	---

ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Основні завдання професійної етики сімейного психолога як навчальної дисципліни
2. Поняття «мораль», «кодекс честі», «обов'язок» та їх дотичність до професійної етики сімейного психолога
3. Етичний кодекс психолога в Україні та за кордоном: порівняльний аналіз
4. Розробка Етичного кодексу психолога (Товариство психологів та Національна психологічна асоціація)
5. Етичний кодекс консультанта з хімічних залежностей
6. Питання добровільного отримання психологічної допомоги
7. Характеристика розділів етичного кодексу психолога: відповідальність
8. Характеристика розділів етичного кодексу психолога: компетентність
9. Характеристика розділів етичного кодексу психолога: захист інтересів клієнта
10. Характеристика розділів етичного кодексу психолога: конфіденційність
11. Рівні конфіденційності в роботі сімейного психолога
12. Характеристика розділів етичного кодексу психолога: етичні правила психологічних досліджень

13. Етичні ризики у психологічних експериментах
14. Етичні правила організації, проведення та оформлення психологічних досліджень
15. Професійна компетентність та конфіденційність дослідження
16. Характеристика розділів етичного кодексу психолога: кваліфікована пропаганда психології
17. Характеристика розділів етичного кодексу психолога: професійна кооперація
18. Етичні принципи надання психологічної допомоги сім'ям та її членам
19. Етика наукового дослідження в сімейній психології
20. Етика консультативної практики сімейного психолога
21. Етичні питання психодіагностики сімейних підсистем
22. Етичні питання викладання психології в різних аудиторіях
23. Етика спілкування сімейного психолога в роботі з подружжям
24. Етичні особливості роботи психолога з дітьми та підлітками
25. Етичні аспекти взаємодії психолога з родичами клієнтів
26. Етичні засади роботи психолога в екстремальних ситуаціях і станах
27. Робота з людьми в екстремальних ситуаціях і станах: моральні ризики та проблеми
28. Етичні аспекти роботи з важкохворими та вмираючими і членами їхніх сімей
29. Етичні засади взаємодії сімейного психолога з залежними та спів залежними членами сім'ї
30. Питання етики в роботі з людьми похилого віку
31. Порушення етики при емоційному обнадіюванні на успіх (терапії, лікування, вирішення складної життєвої ситуації)
32. Благополуччя клієнта і професійна кооперація
33. Інформована (обізнана) згода клієнта та її значення у роботі сімейного психолога
34. Професійна деформація в роботі сімейного психолога
35. Проблема професійної деструкції у розвитку сімейного психолога
36. Професійне вигорання в роботі сімейного психолога
37. «Кризи розчарування» і основні етапи розвитку психолога-професіонала
38. Етичні труднощі та проблеми психолога-початківця
39. Дилема компромісу традиційного та інноваційного в практиці сімейного психолога
40. Дилема кордонів у роботі з клієнтом
41. Дилема відданості монотеоретичності підходу в діяльності сімейного психолога
42. Дилема ролей у напрямках власної діяльності сімейного психолога
43. Дилема відповідальності за благополуччя клієнта
44. Дилема безвихіддя у практичній роботі сімейного психолога
45. Ціннісна модель вирішення етичних дилем
46. Моральні проблеми роботи сімейного психолога в особливих ситуаціях
47. Основні заходи та методи забезпечення від травматизації та вигорання психологів, психотерапевтів
48. Особисті переконання психолога та їх вплив на професійну діяльність
49. Гіперопіка клієнта та надцінність консультанта
50. Самоствердження сімейного психолога у практичній діяльності

51. Маніпулювання в практиці сімейного психолога
52. Перенос і контрперенос: особливості феномену та вплив на практичну діяльність
53. Моральні виміри людського спілкування (толерантність, повага, співчуття, милосердя, любов) та їх значення у професійній діяльності сімейного психолога
54. Культура спілкування та етикет у роботі сімейного психолога
55. Бар'єри і труднощі спілкування у роботі сімейного психолога та їх подолання
56. Основи етикету і ділової культури у роботі сімейного психолога
57. Морально-етичні проблеми міжособистісного спілкування у взаємодії типу «психолог-клієнт»
58. Етика висвітлення сімейним психологом соціально-чутливих тем представникам ЗМІ
59. Етичні засади активності сімейного психолога у соціальних мережах
60. Етичні аспекти іміджевої діяльності психолога
61. Етичні засади публічних заяв, промов, прямих ефірів, вебінарів
62. Професійний імідж сімейного психолога та зміцнення авторитету психології в суспільстві
63. Детермінанти іміджу сімейного психолога
64. Етика професійної діяльності: актуальні питання, що потребують вирішення
65. Профілактика неетичної поведінки психолога в установах і організ
66. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017р. Стаття 76. «Психологічна служба та соціально-педагогічний патронаж у системі освіти»
67. Положення про психологічну службу системи освіти України. Наказ МОН України № 509 від 22.05.2018.
68. Лист МОН № 1/9-363 від 16.07.2021р. «Про пріоритетні напрями роботи психологічної служби у системі освіти на 2021-2022 н.р.;
69. Лист МОН від 30.11.2020 № 6/1427-20 «Про затвердження професійного стандарту «Практичний психолог закладу освіти»
70. Етичний кодекс психолога. Етичний кодекс спеціалістів із соціальної роботи

9. ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ПІДСУМКОВИМ КОНТРОЛЕМ У ФОРМІ ЕКЗАМЕНУ/ ЗАЛІКУ

<i>Денна форма навчання</i>			
<i>Поточний контроль</i>			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи на семінарських (практичних) заняттях			
1.1. Підготовка до практичних занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних занять	20
За виконання контрольних робіт (завдань)			

1.2. Підготовка контрольних робіт	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка контрольних робіт (завдань)	5
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.3. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виносяться на самостійне вивчення	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ¹ , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	5
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота студента)			
1.4. Підготовка доповіді (есе) за заданою тематикою	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів доповіді (есе)	5
1.5. Виконання розрахункових завдань	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Перевірка правильності виконання	10
1.6. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять або ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	5
Разом балів за поточний контроль			50
Підсумковий контроль залік			50
Всього балів			100

Заочна форма навчання			
Поточний контроль			
Види самостійної роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи під час аудиторних занять			
1.1. Підготовка до практичних занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час аудиторних занять	5
За виконання контрольних робіт (завдань)			
1.2. Підготовка контрольних робіт	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка контрольних робіт (завдань)	25

¹ Індивідуально-консультативна робота викладача зі студентами

Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.3. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виносяться на самостійне вивчення	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ² , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	5
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота студента)			
1.4. Підготовка доповіді (есе) за заданою тематикою	Відповідно до графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів доповіді (есе) під час ІКР	5
1.5. Виконання розрахункових завдань	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Перевірка правильності виконання	10
1.6. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Обговорення результатів проведеної роботи під час ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	5
Разом балів за поточний контроль			50
Підсумковий контроль залік			50
Всього балів підсумкової оцінки			100

² Індивідуально-консультативна робота викладача зі студентами

10. КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ (для заліку)

Рівень знань оцінюється:

- «зараховано» (А) – від 90 до 100 балів. Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та практичних заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, виконав завдання до самостійної роботи, презентував доповідь (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «зараховано» (В) – від 82 до 89 балів. Студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та практичних заняттях, виконав завдання до самостійної роботи, презентував доповідь (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «зараховано» (С) – від 74 до 81 балів. Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність виконаних завдань до самостійної роботи, доповіді (есе) та активність у науково-дослідній роботі;

- «зараховано» (D) – від 64 до 73 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та практичних заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується виконання завдань до самостійної роботи, доповіді (есе);

- «зараховано» (E) – від 60 до 63 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та практичних заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, не всі завдання до самостійної роботи виконано у повному обсязі.

- «не зараховано» (FX) – від 35 до 59 балів. Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

- «не зараховано» (F) – від 0 до 34 балів. Студент не володіє навчальним матеріалом.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою
		залік
90-100 (10-12)	A	зараховано
82-89 (8-9)	B	
74-81(6-7)	C	
64-73 (5)	D	
60-63 (4)	E	
35-59 (3)	FX	не зараховано
1-34 (2)	F	

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Антоненко Т.Л. Психологічні засади становлення ціннісно-сміслової сфери особистості майбутнього фахівця: дис. д-ра психол. наук. Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. К., 2018. 579 с.
2. Зайченко І.В., Теслюк В.М., Каленський А.А. Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи : підручник. К. : Видавництво Ліра-К, 2017. 484 с.
3. Католик Г.В. Психологія формування професійної концепції практичного психолога: дис. д-ра психол. наук. К., 2017. 353 с.
4. . Колгунович Т. А. Етичний кодекс психолога : навч. посібн. Чернівці : Рута, 2007. 232 с
5. Тофтул М. Г. Етика: підручник : затв. МОН України як підручник для студ. ВНЗ. 2-ге вид, випр., допов. К. : Академія, 2011. 437 с.
6. Я – студент : навч. посіб. / [Огнев'юк В. О., Жильцов О. Б., Караман С. О., та ін. ; за заг. ред. Огнев'юка В. О.]. – 2-ге вид., доопр. – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. – 224 с.

Допоміжна

1. Етика : навч. посіб. За ред. В. О.Лозового. К. : Юрінком Інтер, 2004. 224 с.
2. Іванова О. В., Корсун С. І., Москалюк Л. М. Психологія: вступ доспеціальності: навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2013. 184с.
3. Іванова О.В. Психологія: вступ до спеціальності: навч. посібник. - Київ : Центр учбов. літ., 2018. - 184 с.
4. Подшивайлова Л. І. Вступ до спеціальності: психологія. Модуль 2: навч. посіб. / Лідія Іванівна Подшивайлова. –К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2011. – 220 с
5. Приходько Ю.О. Практична психологія: Введення у професію : навч. посібник / Ю.О. Приходько. - 2-ге вид. К.: Каравела, 2010. – 233 с.
6. Яблонська Т. М., Булатевич Н. М. Етичні виміри діяльності психолога в практиці психологічного консультування. PSYCHOLOGICAL JOURNAL. 2018. No5 (15). С. 237-251.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Міжнародного гуманітарного університету: офіційний сайт. URL: https://mgu.edu.ua/science_library
2. Бібліотека Університету Ушинського: офіційний сайт. URL: <https://library.pdpu.edu.ua>
3. Міністерство освіти і науки України: офіційний сайт. URL: <http://www.mon.gov.ua>
4. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського: офіційний сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
5. Одеська національна наукова бібліотека: офіційний сайт. URL: <http://odnb.odessa.ua/>
6. Сайт МОН <https://mon.gov.ua/ua/npa/shodo-diyalnosti-psihologichnoyi-sluzhbi-u-sistemi-osviti-v-20222023-navchalnomu-roci>